

Debreceni Ítéltábla

Bf.I.255/2024/6.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2024. május 30. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az üzletszerűen, gazdálkodó szervezet érdekében tevékenységet végző, önálló intézkedésre jogosult személlyel kapcsolatban elkövetett vesztegetés büntette és más bűncselekmények miatt Terhelt1 és társai ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2024. január 30. napján kihirdetett 9.B.217/2023/29. számú ítéletét megváltoztatja.

A szabadságvesztés büntetést 1 (egy) év 4 (négy) hónapra, a próbaidőt 2 (kettő) évre, a foglalkozástól eltiltás tartamát szintén 2 (kettő) évre enyhíti.

Egyéb részekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A Debreceni Törvényszék a rendelkező részben írt, előkészítő ülésen meghozott ügydöntő határozatában a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadását követően Terhelt1 I.r. vádlottat folytatólagosan elkövetett vesztegetés büntette [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 290. § (1) bekezdés, (2) bekezdés, (3) bekezdés b) pont], költségvetési csalás büntette [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont] és 2 rendbeli folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége [Btk. 345. §] miatt halmazati büntetésül 1 év 10 hónap – végrehajtásában 4 év próbaidőre felfüggesztett – börtön fokozatú szabadságvesztésre, 450 napi tétel, egynapi tétel összegeként 2 000 forintban meghatározott, összesen 900 000 forint pénzbüntetésre és 4 év gazdasági társaság vezetője foglalkozástól eltiltásra ítélte.

Megállapította, hogy az I. r. vádlott a szabadságvesztésből – a büntetés végrehajtása esetén – legkorábban a kétharmad rész kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Döntött a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményről, illetőleg az egyéb érdekeltl vagyonára 1 879 880 forint vagyonek Kobzást rendelt el.

[2] Az ítélet ellen a nyilatkozattételre fenntartott három munkanapi határidőn belül az I. r. vádlott és védője jelentett be fellebbezést a büntetés enyhítése érdekében (31. számú elsőfokú írat). A védő perorvoslata írásbeli indokolásában annak az álláspontjának adott hangot, miszerint a büntetések eltúlzottak, figyelembe véve a kár megtérítését, amely gyakorlatilag megtérülésként értékelhető, ugyanis a vádemelésig a gyanúsítás szerinti 17 552 120 forint volt az elkövetési érték, melyet az I. r. vádlott megfizetett, míg a vádban szereplő további 1 879 880 forint összeget az ügy II. r. terheltje utalta át a NAV számlájára. Utóbbival kapcsolatosan csatolta a NAV Hajdú-Bihar Vármegyei Adó- és Vámigazgatósága tájékoztatását a bűnügyi letét elszámolása tárgyában (5. sorszámú másodfokú írat).

[3] Az ügyészség tudomásul vette a határozatot (Hajdú-Bihar Vármegyei Főügyészség B.349/2022/64.).

[4] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.380/2023/6. számú észrevételében – a védelmi jogorvoslatokat nem tartva alaposnak – a támadott ítélet helybenhagyását indítványozta, tekintve, hogy álláspontja szerint a kiszabott joghátrányok az enyhítő és súlyosító körülményekkel arányban állnak.

[5] A másodfokú bíróság a védelmi fellebbezéseket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban Be.) 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el, melyen az ügyészség képviselője nem kívánt részt venni.

[6] Az I. r. vádlott védője a jogorvoslata irányát és az írásban előadott indokait változatlan tartalommal fenntartotta, mivel álláspontja szerint a kár megtérülése, mint nagy nyomatékcal bíró enyhítő körülmény miatt akár korlátlan enyhítés is alkalmazható, illetőleg szintén az enyhítés körében a terhelt előzetes mentesítésére tett indítványt, mert ennek hiányában vállalkozása vezetését nem tudja ellátni.

[7] A nyilvános ülésen megjelent Terheltl I. r. vádlott az utolsó szó jogán védőjéhez csatlakozva maga is a büntetés enyhítését indítványozta, arra hivatkozással, hogy az okozott vagyoni hátrányt megtérítette, a hatóságokkal mindvégig együttműködött, valamint sajnálatának, megbánásának adott hangot.

[8] A fellebbezések részben alaposak.

[9] Tekintettel arra, hogy a jogorvoslatokat kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) pontja alapján a büntetés kiszabásával kapcsolatos rendelkezéssel szemben jelentették be, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett részét bírálta felül a Be. 590. § (3) bekezdése szerint.

[10] A Be. 590. § (5) bekezdésének szabályai azonban a felülbírálatot kiterjesztik a szankciós fellebbezésnél is az eljárási szabályok betartására, az abszolút és súlyos relatív hibából eredő hatályon kívül helyezési okok esetleges fennállásának vizsgálatára, a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezésre, ha a vádlottat fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni, valamint a bűncselekmény minősítését érintő rendelkezésre [Be. 590. § (5) bekezdés a) pont, aa) és ab) alpontok – c) pont, (5a) bekezdés]. Értelemszerűen szankciós fellebbezésnél a büntetés kiszabása a fellebbezés oka és a cél: a büntetéssel kapcsolatos rendelkezés megváltoztatása, ezért a Be. 590. § (5) bekezdés d) pontban foglaltak jelen esetben a Be. 590. § (3) bekezdésében írtaknak feleltethetők meg. Ezen túl a másodfokú bíróság hivatalból vizsgálta a Be. 590. § (7) bekezdésének előírása szerint az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdéseket is.

[11] Az ítéltábla a felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék az eljárást a perjogi szabályok megtartásával folytatta le, nem vétett sem abszolút, sem olyan relatív hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárná. Hatályon kívül helyezési ok nem volt észlelhető. Az eljárás lefolytatásának sajátosságára figyelemmel külön kiemelést érdemel, hogy a bűnösség beismerésének elfogadása mindenben perrendszerű volt, az ún. ítéleti alku hármas perjogi feltétele teljesült [Be. 504. § (2) bekezdés a-c) pont]. A bíróság a szükséges törvényi figyelmeztetések után határozott a bűnösség beismerésének az elfogadásáról, a vádlott önként, felismerve nyilatkozatának jellegét és következményeit azokat a bűncselekményeket és úgy ismerte be, ahogy a vádirat tartalmazta. Beszámítási képessége teljességével szemben észszerű kételyek nem támaszthatók és a beismerést az ügyiratok is alátámasztják a vádirati tényállás minden fontos elemére. A bűnösség elfogadása tehát hibátlan volt, és lehetővé tette az eljárás hatékony és gyors befejezését az érintett I. r. vádlottnál, ami alapvető célja a büntető perrendnek, nem hagyva figyelmen kívül természetesen a valósághűség (tényigazság) követelményét sem. E részben az ítéltábla szem előtt tartotta a Kúria iránymutatásait is (BH2022.199, BH2021.160), melyek alapos és egyértelmű eligazítást jelentenek ebben a fontos perjogi kérdésben.

[12] A Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja értelmében ugyanakkor a másodfokú bíróság nem vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította, mert a fellebbezéseket kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be. Ilyen formájú jogorvoslatoknál az első fokon megállapított tényállás rögzül, azaz a tényálláshoz kötöttség teljes. A kijavítás szabályai szerint a nyilvánvaló elírások, hibák orvosolhatók a történeti események érdemének érintése nélkül, de adott esetben erre sem volt szükség.

[13] Miután az elsőfokú bíróság kifejezetten nem tért ki rá, ezért az anyagi jogi kérdések felülbírálata során elsődlegesen azt kell leszögezni, hogy a Btk. 2. § (1), (2) bekezdése

értelmében az elkövetéskor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni, mert az új törvény nem eredményez enyhébb elbírálást.

[14] Az elsőfokú bíróság törvényesen vont következtetést Terhelt1 I. r. vádlott bűnösségére. A felülbírálat kiterjesztése során a másodfokú bíróság egyik bűncselekmény vonatkozásában sem észlelt olyan körülményt, mely az I. r. vádlott felmentését, vagy az eljárás megszüntetését tenné szükségessé. E részben utal rá az ítéltábla, hogy a bűnösség beismerését követő másodfokú eljárásban a felülbírálat valódi és tényleges korlátja a tényállás érinthetlensége, mert még a bűnösség beismerése esetén is vizsgálnia kell a másodfokú bíróságnak, hogy nincs-e helye a vádlott felmentésének, vagy az eljárás megszüntetésének, függetlenül attól, hogy az elsőfokú bíróság a Be. 500. § (2) bekezdés b) pontja értelmében a vádirati tényállás megalapozottságát és a bűnösség kérdését nem vizsgálja. A Be. 606. § (3) bekezdése ugyanis a felülbírálat kiterjesztéséből eredően lehetőséget ad a másodfokú bíróságnak a korlátozott revízió során is a megváltoztatásra a vádlott javára, ha felmentésnek vagy az eljárás megszüntetésének van helye, mely a vádlottnak szóló kedvezmény (favor defensionis) egyik fontos szabálya az eljárási törvényben. A Be. tehát ilyen esetben is részlegesen korlátozott felülbírálatra ad lehetőséget, azaz a revízió nem szorítkozik kizárólag a támadott rendelkezésre. Jelen felülbírált ügyben a bűnösség megállapítása azonban mindegyik bűncselekmény tekintetében törvényes, a felülbírálati szabályok helyes értelmezése miatt azonban indokolt a kiemelés, mert a Be. 590. § (3) bekezdésének általános szabályát a Be. 590. § (5) bekezdés b) pontja figyelembevételével kell alkalmazni.

[15] A vád alapján megállapított és a másodfokú eljárásban nem vizsgálható, nem is módosítható tényállás alapján megfelel a törvénynek az I. r. vádlott terhére rótt valamennyi bűncselekmény jogi minősítése. A költségvetési csalás a törvényi egység miatt valóban egységes cselekményként értékelendő, függetlenül attól, hogy az elkövetési magatartás kifejtésére két gazdasági társaság gazdálkodásával összefüggésben és több adóbevallási időszakon keresztül került sor. E cselekményt Terhelt1 I. r. vádlott, mint az egyéb érdekelt1 illetőleg egyéb érdekelt2 önálló képviselőre jogosult vezető tisztségviselője önálló tettesként valósította meg, jelentős hátrányt okozva a magyar állami költségvetésnek. A bűncselekmény a Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontjában írt feltételek teljesülése miatt üzletszerűen elkövetettként minősül súlyosabban, mert az I. r. vádlott tényállásszerű magatartása a jogtalan haszonszerzést célozta, a cég bevételeit részben ebből finanszírozva. A törvényszék a hamis magánokirat felhasználásnak vétségénél hiánytalanul utalt arra, hogy e cselekmények a Btk. 6. § (2) bekezdésében írtak alapján folyatólagosan elkövetettként értékelendők, rendbeliségük pedig az adójogviszonyok számához igazodva (két társaság hamis adóbevallásainak benyújtásával) minősül 2 rendbelinek. A költségvetést károsító és a közbizalom elleni bűncselekmények egymással valóságos alaki halmazatot képeznek (BH2013. 176, EBH2019. B.6. IV).

Az elsőfokú bíróság az irányadó tényállás alapján helyesen állapította meg az I. r. vádlott bűnösségét üzletszerűen, gazdálkodó szervezet érdekében tevékenységet végző önálló intézkedésre jogosult személlyel kapcsolatban elkövetett vesztegetés büntetében is, mely szintén folyatólagos, mert az általa vezetett társaságok könyvelésében – valótlannul – szállítóként feltüntetett egyéb érdekelt3 ügyvezetőjét jogtalan előnyként többször pénzbeli juttatásban részesítette azért, hogy számára fiktív bizonylatokat biztosítson, ezáltal jogosulatlanul adólevonási jogot gyakorolhasson.

[16] Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi körülményeket csaknem teljes mértékben feltárta, melyek köre azonban az I. r. vádlott büntetlen előéletével, mint szintén nagy nyomatékkal járó enyhítő körülménnyel egészítendő ki. Nem tévedett ezért a törvényszék, amikor a vád tárgyává tett cselekményeket leszámítva nem vitásan megfelelő életvezetésű I. r. vádlottal szemben a törvény külön enyhítő rendelkezése helyes alkalmazásával szabott ki szabadságvesztést, melynek végrehajtását a terhelt kedvező személyi körülményeire figyelemmel próbaidőre felfüggesztette. Helyesen alkalmazta emellett a foglalkozástól eltiltást, mert a bűncselekményeket az I. r. vádlott a társaságokban betöltött vezetői tisztségviselői pozíciója felhasználásával, törvényben írt kötelezettségeit megszegve követte el, ezáltal e büntetési nem sem volt mellőzhető. Szükséges pénzbüntetés kiszabása is, melyet a törvény a Btk. 50. § (2) bekezdése értelmében kötelezően előír, és annak teljesítéséhez a vádlott megfelelő jövedelemmel, vagyonnal rendelkezik, a pénzbüntetés mind napi tételeinek számát, mind az egy napi tétel összegét illetően arányosnak mondható.

[17] Miután azonban az első fokon számba vett bűnösségi körülmények közül az enyhítő hatással járók mutatnak tényleges számbeli fölényt, emellett pedig nyomatékuk is nagyobb mértékben jelentős, az ítéltábla a megfelelő értékelésük mellett lehetőséget látott mind a törvény különös része szerint alapvetően irányadó szabadságvesztés, mind a foglalkozás eltiltás tartamának enyhítésére.

[18] Az elsőfokú bíróság ugyanis egyrészt nem tulajdonított megfelelő nyomatékot a bűnösség beismerésének, holott a 2018. július 1. napjától hatályos Be. e tekintetben a jogalkotói szemléletváltásnak megfelelően fokozott jelentőségűnek jelöli azt. A beismerés épp az előkészítő ülésen, de egyébként az eljárás későbbi szakaszában is jelentősen meggyorsítja, megkönnyíti az eljárást, mely azzal jár, hogy az időigényes – és nem ritkán jelentős költségekkel is járó – bizonyítás a továbbiakban mellőzhető.

Emellett az I. r. vádlott az általa okozott vagyoni hátrányt csaknem teljes mértékben megtérítette (már a nyomozás során), kifejezve ezáltal megbánását is. Az állami költségvetés különböző mérvű kártalanítása a hasonló bűncselekmények esetében emelkedő tendenciát mutat, mivel azt a bírói gyakorlat valóban nyomatékos enyhítő körülménynek tekinti. Az I. r. vádlott által végrehajtott megtérítés mértéke, aránya azonban az ítéltábla gyakorlatában is kiemelkedő, melyet a javára szintén megfelelően értékelni kell. A felsoroltak mellett a vádlott büntetlen előélete és a nagyfokú időmúlás is számottevő nyomatékot hordozó enyhítő körülménynek mondható [2/2017. (II.10.) AB határozat].

[19] Az említettek miatt az ítéltábla a szabadságvesztést, a próbaidőt, valamint a foglalkozástól eltiltás tartamát a cselekmény tárgyi súlyával és a megfelelő életvezetést felmutató I. r. vádlott személyében rejlő csekélyebb fokú társadalomra veszélyességgel arányosan enyhítette, úgy találva, hogy így is elérhetők a büntetés céljai, megfelelő visszatartó erőt szolgáltatva újabb bűncselekmények megvalósításáról, és a büntetés kiszabási elvekkel is összhangot mutatnak. E részben tehát osztotta a fellebbezés indokait.

[20] Abban maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bírósággal, hogy a Btk. 396. § (8) bekezdésében írt korlátlan enyhítésnek nem álltak fent a feltételei, mert a beismerő vallomás és az iratok tartalma szerint a vagyoni hátrány megtérítésére teljes egészében tényszerűen nem került sor a vádemelésig (ítélet [107] bekezdés). Ugyanakkor enyhítő hatása kiemelkedő.

[21] Kifogástalanok a törvényszék indokai abban is, hogy a végrehajtásában próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre ítélt I. r. vádlottnál nem állnak fent a 8/2015. (IV.17.) AB határozat értelmében hivatalból vizsgálendő előzetes mentesítés törvényi előfeltételei. Ennek elsődleges indoka, hogy a terhelt korrupciós bűncselekmény elkövetésében is részt vett, melyek esetében a bírói gyakorlat alapvetően nem alkalmazza az előzetes mentesítést. Ettől eltérni jelen esetben sincs megfelelő ok, figyelemmel a vezető tisztségviselőtől elvárható foglalkozási szabályok megszegésére, az elkövetési magatartás kifejtésének huzamos voltára, a cselekmények halmazátára, az érintett gazdasági társaságok számára, de a tárgyi súly, a gazdasági élet zavartalan és tiszta voltába vetett bizalom iránti társadalmi érdek sérelme miatt sem (BH1983. 51, BH1983. 221). Utal rá a másodfokú bíróság, miszerint a bírói gyakorlat értelmében az előzetes mentesítés rendkívüli intézmény (BH1996. 510).

[22] A törvényszék a Btk. 74. § (1) bekezdés a) pontjának helyes alkalmazásával törvényesen rendelt el pénzösszegben kifejezett vagyoneklobzást az I. r. vádlott által vezetett gazdasági társasággal szemben, mert az irányadó tényállás szerint a bűncselekmény következtében a kft. gazdagodott. Ugyan a másodfokú eljárásban a védelmi bejelentés alapján arra merült fel adat, hogy további teljesítés is történt, de miután a NAV által vezetett bűnügyi letéti számlára nem a céghez kötődő személy részéről került sor átutalásra, és a befizetés jogcíme is tisztázatlan jelenleg, ezért a vagyoneklobzás mellőzésének nem volt alapos indoka. Megjegyzendő, hogy fentiek tisztázása után a jogerős ügydöntő határozat alapján az adóhatóság, mint a végrehajtást fogantatosító szerv az említett bűnügyi letétre már vezethet végrehajtást a vagyoneklobzás érdekében.

[23] Az elsőfokú ítéletnek a szabadságvesztés végrehajtási fokozatával, a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségével, a pénzbüntetés meg nem fizetésének jogkövetkezményeivel kapcsolatos rendelkezései mindenben megfelelnek a határozatban felhívott törvényi előírásoknak.

[24] A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a büntetés kiszabásával kapcsolatos szükséges részben a Be. 606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg a törvénynek megfelelő rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta.

[25] Ellentétes döntés hiányában a másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye [Be. 615. § (1), (2) és (2a) bekezdés].

Debrecen, 2024. május 30.

Dr. Háger Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Bakó József s.k. előadó bíró, Dr. Diószegi Attila s.k. bíró

Záradék: A Debreceni Törvényszék 9.B.217/2023/29. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.I.255/2024/6. számú ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2024. május 30.

Dr. Háger Tamás s.k.
a tanács elnöke